

TÍTOL: ES VALORA EN UN TUTOR/A QUE PROVOQUI EMOCIONS POSITIVES?

AUTORS:

Noemí Calero ncalero@xtec.cat

Carme Vanrell carmene.vanrell@terra.es

Toia Castella toiacastella@gmail.com

Roger Brufau roger.brufau@gmail.com

RESUM:

La comunicació que presentem és fruit de la investigació que està realitzant actualment el grup de treball de l'ICE de l'UB GRAT (Grup recerca en l'acció tutorial).

En aquesta investigació s'està cercant el perfil del "bon tutor", intentant veure quines són les habilitats i capacitats d'intervenció en els cinc àmbits on desenvolupa la tasca el tutor, és a dir alumnes, grup, famílies, equip docent i serveis externs a més s'ha afegit un àmbit centrat en les característiques de personalitat desitjables en el tutor

És en aquestes característiques on els primers resultats tendeixen a mostrar que els col·lectius consultats donen màxima importància a un seguit de ítems que hem lligat amb un grup d'emocions positives

Creiem com a factors afavoridors d'emocions positives i benestar les característiques més ben valorades d'aquesta investigació, les quals clarament tenen a veure amb generar entorns educatius, on l'alumne, la família, el professorat, i els altres serveis intervinents es trobin en un ambient on puguin desenvolupar tota la seva potencialitat.

Es proposa tenir en compte aquestes capacitats com a factors bàsics de creixement i seguretat en el món educatiu, per potenciar el benestar dels agents implicats.

OBJECTIUS

Martin Seligman un dels capdavaners de la psicologia positiva, ens explica com les emocions positives l'alegria, el benestar, l'esperança, ens permeten viure la nostra vida amb plenitud i felicitat i ens disposen a l'acció i el triomf.

Nosaltres ens hem plantejat, arrel de la nostra investigació les següents qüestions, que constitueixen els objectius de reflexió del present treball.

1. Les actuacions més valorades en un tutor/a provoquen emocions positives ?
2. Quines són les emocions que desperten les actuacions més valorades en el tutor?
3. Hi ha un nexa entre aquestes emocions?
4. Responen aquestes emocions a la satisfacció de necessitats bàsiques en l'ésser humà?

5. Quines són les necessitats bàsiques a les quals pot respondre un tutor/a amb la seva actuació?

EXPOSICIÓ DEL TREBALL:

El primer pas de la nostra recerca ha estat analitzar les 10 actuacions més valorades per cadascú dels tres col·lectius, alumnes, famílies i professorat, valorant si aquestes actuacions provoquen emocions positives, i quines són aquestes.

En el següent quadre apareixen les 10 activitats del tutor/a més valorades per cadascú dels col·lectius.

Alumnes		Famílies		Professors	
Ítem	X	Ítem	X	Ítem	X
10. Explica amb claredat durant les classes	5,88	25. Motiva als seus alumnes	6,54	16. Compleix la seva paraula	6,57
35. És respectuós amb les opinions dels alumnes	5,74	23. És capaç de resoldre els conflictes de l'aula	6,47	6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat	6,55
6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat	5,7	12. Parla amb les famílies amb claredat i tacte.	6,44	12. Parla amb les famílies amb claredat i tacte.	6,41
26. Inspira confiança	5,66	7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	6,42	29. Fa complir les normes	6,38
3. Dóna consells als alumnes	5,65	16. Compleix la seva paraula	6,4	26. Inspira confiança	6,36
16. Compleix la seva paraula	5,65	26. Inspira confiança	6,4	7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	6,3
7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	5,63	29. Fa complir les normes	6,4	5. Vetlla per la cohesió del grup d'alumnes	6,29
23. És capaç de resoldre els conflictes de l'aula	5,63	6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat	6,37	11. És just en les seves actuacions	6,29
24. Té bon humor	5,61	33. Fa veure a cada alumne les seves responsabilitats	6,34	35. És respectuós amb les opinions dels alumnes	6,28

2. És proper als alumnes	5,59	36. Parla amb les famílies per atendre les necessitats dels alumnes	6,32	36. Parla amb les famílies per atendre les necessitats dels alumnes	6,28
--------------------------	------	---	------	---	------

2. Si traduïm les actuacions més valorades en els tutors/es per l'alumnat en sentiments, el resultat és el que reflecteix la següent taula

Alumnat	
ítem	sentiments
35. És respectuós amb les opinions dels alumnes	Sentir-se respectat sentir que sóc
6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat	Respecta a qui sóc i com sóc
26. Inspira confiança	Sentir-me segur
3. Dóna consells als alumnes	Sentir que estan per mi, es preocupen per mi, els importo. sentir-me escoltat i comprès
16. Compleix la seva paraula	Sentir-me confiat, que puc confiar
7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	Sentir-me segur
23. És capaç de resoldre els conflictes de l'aula	Sentir-me segur
24. Té bon humor	Sentir-me content
2. És proper als alumnes	Sentir-me proper

Si analitzem el resultat, ens trobem que:

Les dues prioritats de l'alumne son sentir-se respectat, tant pel que fa a les seves opinions , com per com és, per la seva idiosincràsia.

A continuació, allò que més valora és la sensació de seguretat..

2. Si traduïm les actuacions més valorades en els tutors/es per les famílies en sentiments, el resultat és el que reflecteix la següent taula

Famílies	
Ítem	
25. Motiva als seus alumnes	
23. És capaç de resoldre els conflictes de l'aula	seguretat
12. Parla amb les famílies amb claredat i tacte.	acollit
7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	Comprès
16. Compleix la seva paraula	Seguretat
26. Inspira confiança	Seguretat
29. Fa complir les normes	Seguretat
6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat	Respecte
33. Fa veure a cada alumne les seves responsabilitats	
36. Parla amb les famílies per atendre les necessitats dels alumnes	

Predomina com veiem, la emoció de seguretat, seguida de la d'acolliment i comprensió. Emocions que responen a la necessitat de sentir-se segurs, de poder confiar, de sentir-se a tesos i compresos, ells i els seus fills.

I finalment, si traduïm en sentiments les actuacions més valorades en els tutors/es per el professorat, el resultat és el que reflecteix la següent taula

Professors	
Ítem	Sentiment
16. Compleix la seva paraula	Seguretat
6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat	Respecte
12. Parla amb les famílies amb claredat i tacte.	Acollit
29. Fa complir les normes	Seguretat
26. Inspira confiança	Seguretat
7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	Entendre
5. Vetlla per la cohesió del grup d'alumnes	acceptat
11. És just en les seves actuacions	Seguretat

35. És respectuós amb les opinions dels alumnes	Respecte
36. Parla amb les famílies per atendre les necessitats dels alumnes	acollit

El professorat valora en la figura del tutor, en primer lloc que inspire seguretat, en segon lloc respecte, i en tercer lloc acolliment

En últim lloc, hem analitzat quines eren les qüestions que eren valorades per els tres col·lectius, o per dos d'ells.

El resultat és el que figura a la següent taula:

ítem	Posició en la llista de prioritats dels alumnes	Posició en la llista de prioritats dels famílies	Posició en la llista de prioritats dels professors	emocions
7. És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes	7	4	6	Sentir-se comprès, entès
16. Compleix la seva paraula	6	5	1	Sentir-se segur.
6. És respectuós amb la diversitat de l'alumnat.	3	8	2	Sentir-se respectat
26. Inspira confiança	4t	6è		Sentir que es pot confiar, sentir-se segur.
. És capaç de resoldre els conflictes de l'aula	8	1		Sentir-se segur, protegit.
12. Parla amb les famílies amb claredat i tacte.		2	3	Sentir-se acollit, ben atès, cuidat
36. Parla amb les famílies per atendre les necessitats dels		10	10	Sentir atès, confirmat, cuidat...

alumnes				
29. Fa complir les normes.		7	4	Sentiment de seguretat i protecció

A continuació hem considerat la possibilitat que aquestes emocions se generin com a producte de la satisfacció de necessitats bàsiques.

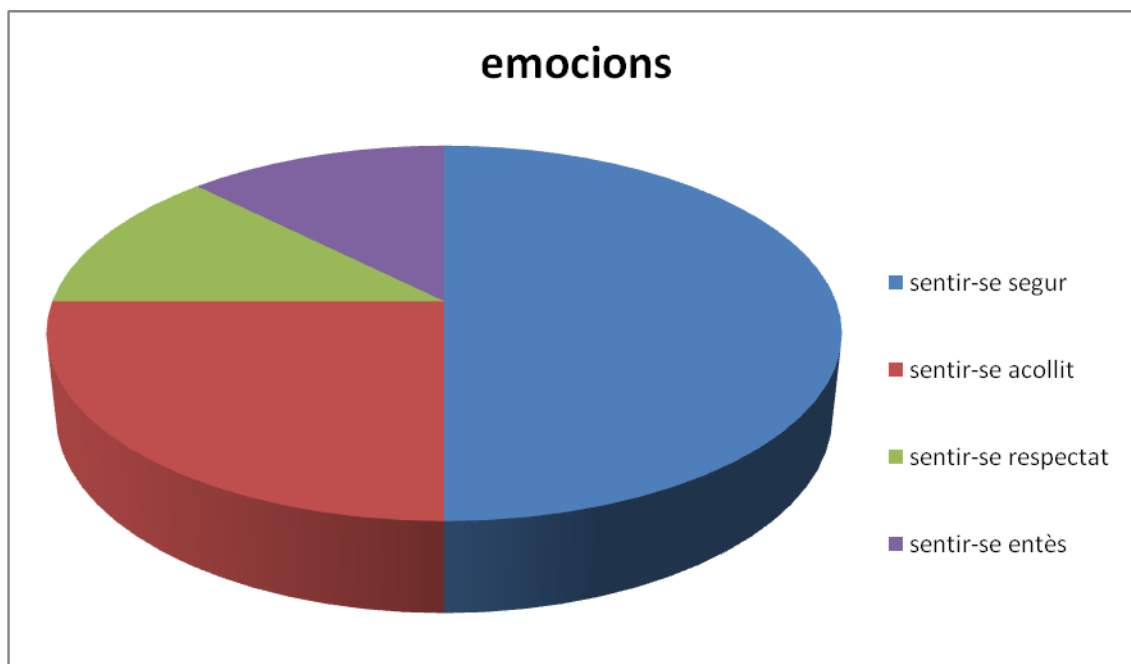
Emocions més valorades per els alumnes, les famílies i el professorat

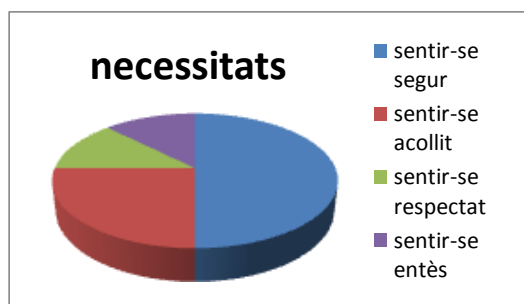
Sentir-se segur i protegit , que es pot confiar 4

Sentir-se acollit, ben atès, cuidat 2

Sentir-se respectat 1

Sentir-se comprès, entès 1

RESULTATS, CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

Dades extretes de la investigació mostren que el perfil de bon tutor sobre el que estem treballant és molt proper al que tenen tant els alumnes com les seves famílies i els professionals de l'educació.

Constatem que aspectes com l'empatia, la capacitat de generar confiança i el respecte semblen els aspectes més rellevants en la percepció que tots els col·lectius tenen del bon tutor.

Cal esmentar que les conclusions que presentem són fruit d'una primera aproximació als resultats i que en aquests moments el GRAT està treballant amb la intenció de realitzar una revisió més exhaustiva de les dades obtingudes per poder afinar el perfil del bon tutor per cada col·lectiu

Si analitzem les gràfiques se'n pot desprendre que:

1. **En el cas de l'alumnat:** Ens trobem que les dues prioritats de l'alumne són sentir-se respectat, tant pel que fa a les seves opinions, com per com és, per la seva idiosincràsia.
A continuació sent la necessitat de sentir-se segur i comprès.
2. **Per les famílies** els aspectes més valorats responen a la necessitat de sentir-se segures, de poder confiar, de sentir-se atesos i compresos, ells i els seus fills.
3. **Pels professors:** donar seguretat, respectar l'alumne, atendre'l i entendre'l.
4. **Els alumnes i les famílies coincideixen en 2 :** Inspira confiança i És capaç de resoldre els conflictes al 'aula
5. **Les famílies i els professors coincideixen en 3 :** Parla amb les famílies amb claredat i tacte, Parla amb les famílies per atendre les necessitats dels alumnes i Fa complir les normes
6. **Els tres col·lectius coincideixen en** És capaç d'entendre les situacions personals dels alumnes, Compleix la seva paraula, Es respectuós amb la diversitat de l'alumnat i Inspira confiança

Les percepcions dels tres col·lectius coincideixen en les necessitats bàsiques que es troben en el quadre inferior que ens presenta Maslow.

Segons la Teoria de Maslow (1943) les persones tenen una sèrie de necessitats que ell estructura en forma de piràmide de manera que les que es troben a la base de la piràmide són les més prioritàries i les de l'extrem superior les menys prioritàries. Maslow posa de relleu que conforme es van assolint les necessitats més bàsiques (part inferior de la piràmide) les persones desenvolupen necessitats i desitjos més elevats (part superior de la piràmide) Un cop havent assolit l'objectiu de satisfer aquestes necessitats bàsiques es genera una EMOCIÓ POSITIVA, que ,segons R. Bisquerra, és el resultat d'una avaluació favorable (congruència) entre l'haver assolit els objectius o apropar-se a ells. Aquestes emocions positives van des de l' alegria, estar orgullós, amor, afecte, alleujament, a la felicitat.

Una de les conclusions a les que podem arribar després d'aquests resultats és que tan els alumnes, com les famílies, com els mateixos professors convergeixen a l'hora de valorar ítems en els quals les necessitats bàsiques estan presents: sentir-se reconegut, sentir-se segur, sentir-se respectat.

Els alumnes, els nois i noies són en funció de l'altre, de si són quelcom per a l'altre. Nosaltres: professionals de la docència, pares i mares...en definitiva els agents educatius som el seu mirall i si no els retornem res, no són res. Tothom necessita **sentir-se , ser reconegut**, si no és com si no existís.

Per altra banda els alumnes necessiten **sentir-se segurs** per créixer i per aprendre. Necessiten saber que es confia en ells i que ells poden confiar en nosaltres. La confiança és l'element indispensable per obtenir aquesta seguretat , per poder creure en ells mateixos, per poder valorar-se, estimar-se i motivar-se. Necessiten que creguem en ells i les seves capacitats. Per altra banda des dels alumnes i de la família es valora important que el mestre sàpiga resoldre els conflictes de grup, que sàpiguen com entomar situacions que podrien fer perillar la integritat física o moral del seu fill/a.

Per últim tots necessitem **sentir-nos respectats** pels que ens envolten. El respecte és el primer element per a garantir una bona convivència. Necessitem que se'ns respectin els nostres orígens, valors i creences, la nostra manera de veure i entendre la vida, la nostra manera de vestir, de parlar, de.....ser com som.

El poder respectar l'altre i sentir-nos alhora respectats i confirmats ens fa pensar en el principi de la LEA: Legitimar Entendre Acceptar. Legitimar els sentiments de l'altre Acceptar la diferència de criteris o les emocions que es despertin en l'altre i per últim Entendre a l'altre, posar-te en el seu lloc, empatitzar.

Legitimar	Sentir-se respectat
Entendre	Sentir-se comprès, entès
Acceptar	Sentir-se reconegut.

QÜESTIONS PEL DEBAT:

- 1.-S'han de tenir en compte les actuacions que promouen les emocions positives en l'entorn educatiu?
- 2.-Com podem generar estratègies que implementin les actuacions dels tutors de manera eficaç i sistemàtica?
- 3.-Cal que la formació dels tutors contempli els aspectes aquí mostrats, tenint en compte l'alt grau d'importància que se li donen?
- 4.-Davant dels resultats com arribem a altres agents educatius, per fer promoció de les emocions positives?

BIBLIOGRAFIA:

- Bisquerra R.(2009). *Psicopedagogia de las emociones*. Madrid. Ed. Síntesis.
- Maslow, A. (1998). *El hombre autorealizado*. Barcelona. Ed.Kairós.
- Soler, J. i Conangla, M.M. (2004). *L'Ecologia Emocional*. Barcelona. Amat Editorial.
- Giner, A. i Puigardeu, O. (2008). *La tutoria y el tutor. Estrategias para su practica*. Barcelona. Horsori.